

Delta Wonen
tav dhr. W. Niens
Postbus 604
8000 AP Zwolle

Kenmerk : Kenmerk voor Secretariaat
Behandeld door : M. Wispelwey
Datum : 16 mei 2011
Betreft : archeologisch onderzoek ten behoeve van ontwikkeling Veldheem Wezep

Geachte heer Niens,

Refererend aan uw email van 2 mei 2011, waarin u opdracht geeft voor het uitvoeren van een archeologisch onderzoek naar de nieuwbouwlocatie Veldheem te Wezep, doe ik u hierbij schriftelijk de rapportage van het onderzoek toekomen. De rapportage is u ook digitaal toegezonden.

De conclusie van het onderzoek is dat er geen archeologisch vervolgonderzoek nodig geacht wordt. Dit advies zal ook aan de gemeente Oldebroek voorgelegd worden. De gemeente Oldebroek is het bevoegd gezag in deze en heeft zodoende de vrijheid om het advies over dan wel niet over te nemen.

Indien u nog vragen heeft of opmerkingen op de rapportage, kunt u die aan ondergetekende stellen (0341-474 414).

Hoogachtend,
Regio Noord-Veluwe

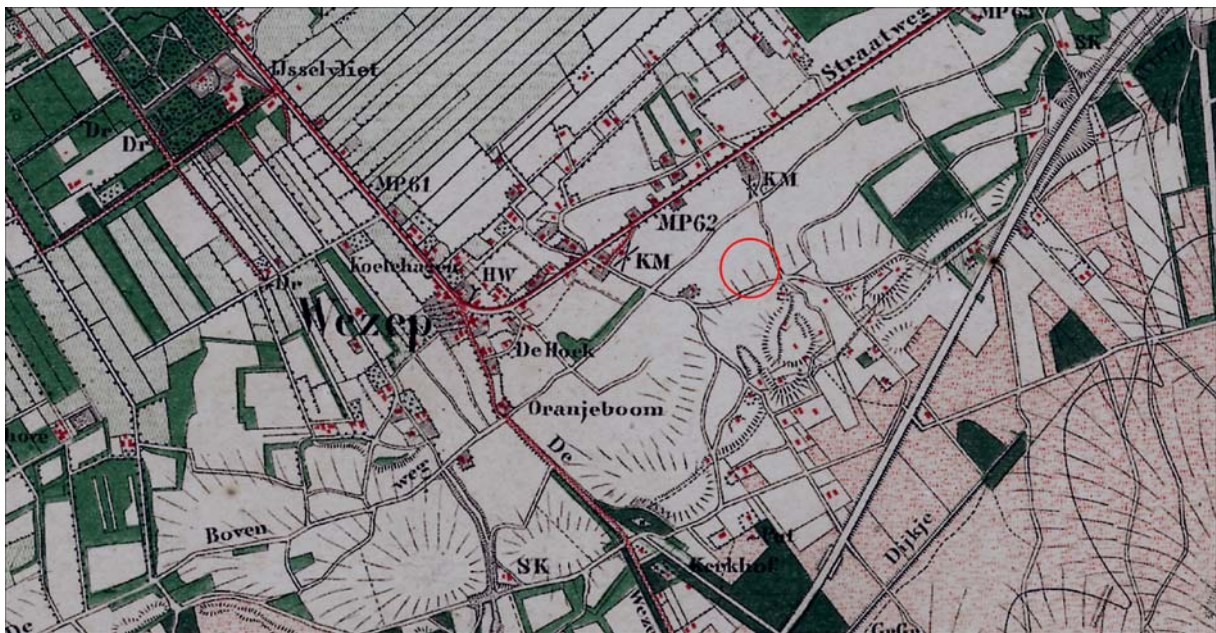
M. Wispelwey
Regioarcheoloog

Bijlage(n) rapportage archeologisch onderzoek Veldheem te Wezep

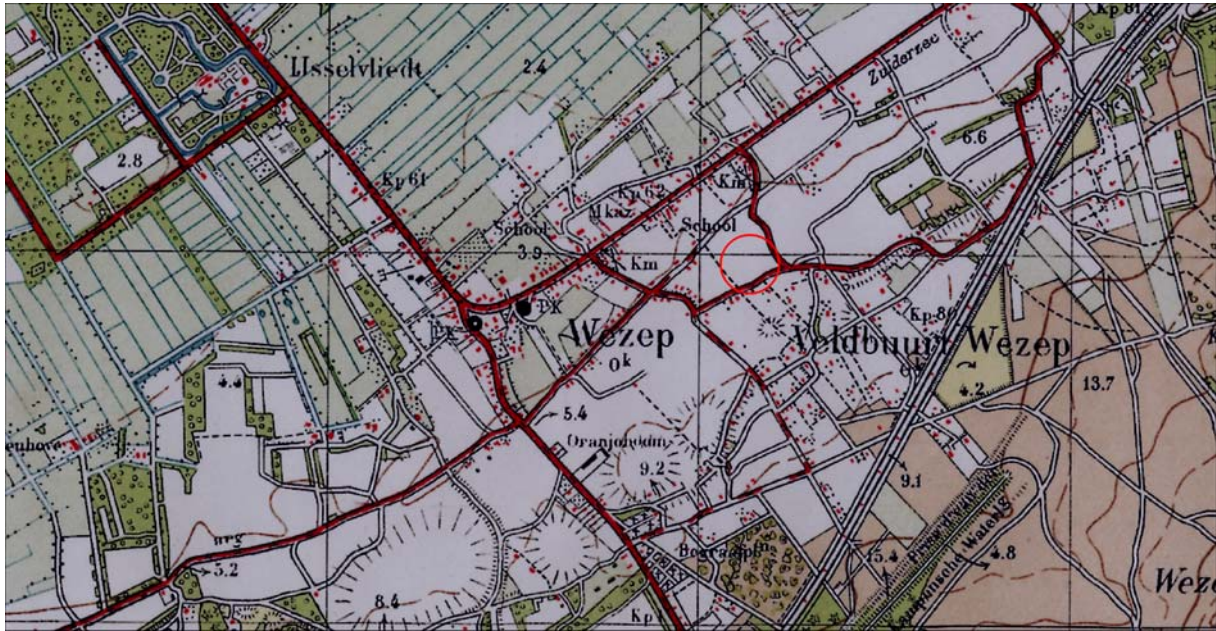
Veldheem Wezep en archeologie

In opdracht van Delta Wonen heeft de regioarcheoloog van De Regio Noord Veluwe in mei 2011 een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd ten behoeve van de planontwikkelingen op de locatie Veldheem te Wezep. Doel van het onderzoek was een uitspraak te doen over de kans op de af- of aanwezigheid van archeologische waarden ter plaatse. Behoud van archeologische waarden in situ (ter plekke in de bodem) is het nationaal beleid. Indien het niet mogelijk is deze waarden in situ te behouden, dient afhankelijk van de gemeentelijke eisen onderzoek naar deze waarden uitgevoerd te worden ten einde de waarden ex situ te behouden. Dit onderzoek is benodigd in het kader van het gemeentelijke vergunningproces.

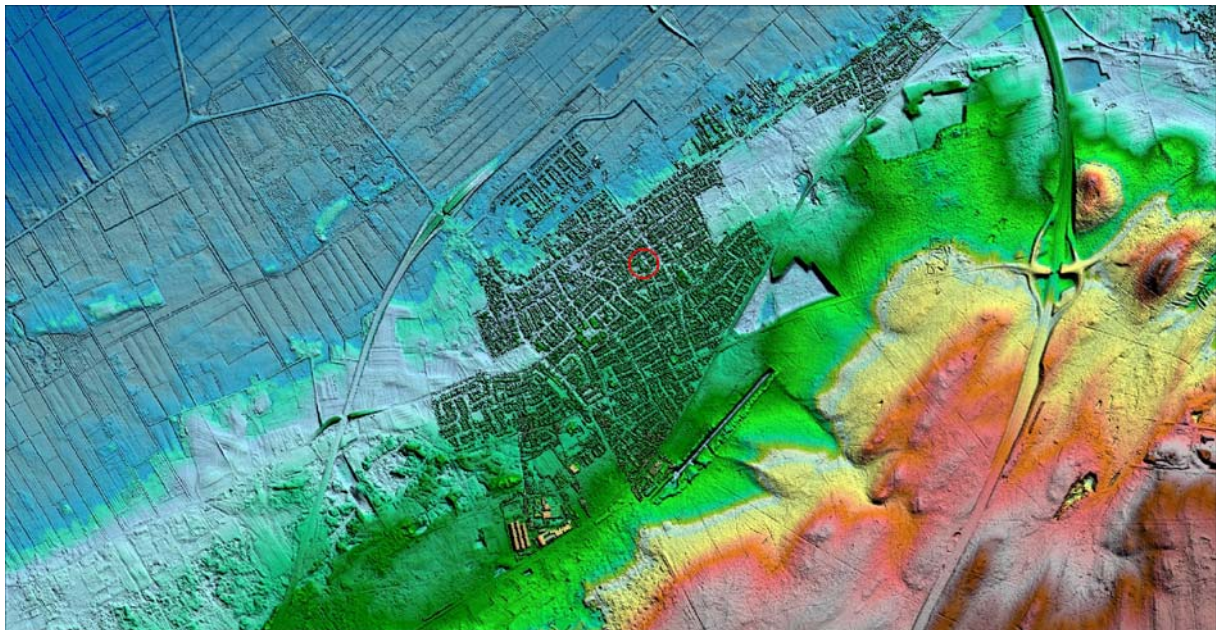
Het plangebied waarin de nieuwe huisvesting voor Careander en Viattence wordt gerealiseerd, ligt landschappelijk op de overgang tussen de Wezepsche heide en de broeklanden. Deze overgang tussen deze twee landschappelijke eenheden bestaat uit een hoger gelegen dekzandrug, waar al sinds oudsher (prehistorie) bewoning heeft plaatsgevonden. De hogere ligging van de dekzandrug maakte het mogelijk om droge voeten te houden. Tegelijk bood de dekzandrug een vruchtbaardere bodem dan de heide.

Historische kaart 1872 met binnen de rode cirkel de planlocatie. Rechts op de kaart is de heide te zien en linksboven de strookverkaveling van het nattere broekland.

Historische kaart 1933 met binnen de rode cirkel de planlocatie. Er heeft een kleine verdichting plaatsgevonden van bebouwing in Wezep, maar het behoudt zijn open karakter. De planlocatie is nog onbebouwd.

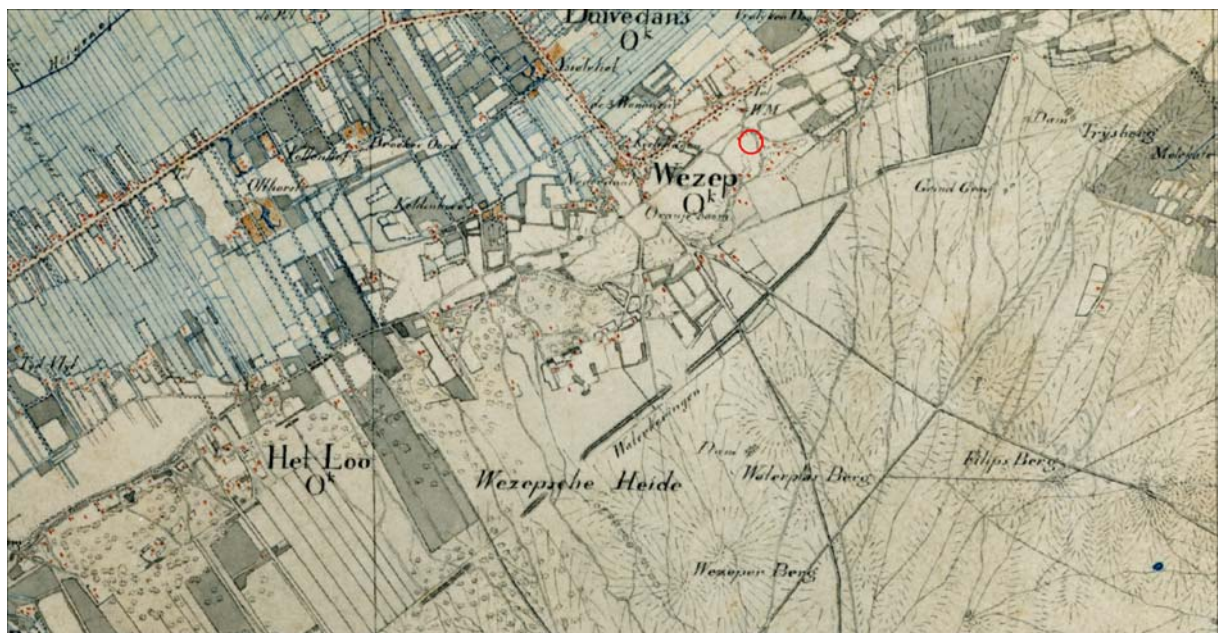

Reliëfkaart (AHN) van Wezep en omgeving. Duidelijk is de noordelijke uitloper van de Veluwe te zien (rood/roze/geel). In grijs/wit is de verhoogd gelegen dekzandrug te zien.

In de middeleeuwen is men de bouwlanden gaan bemesten met plaggenmest. Door heideplaggen in de schaapskooien te leggen en te vermengen met schapenstront verkreeg men vruchtbare grond die men uitreed over de akkers. Door deze wijze van bemesten, kregen de akkers al gauw een bol karakter en spreekt men van enken of

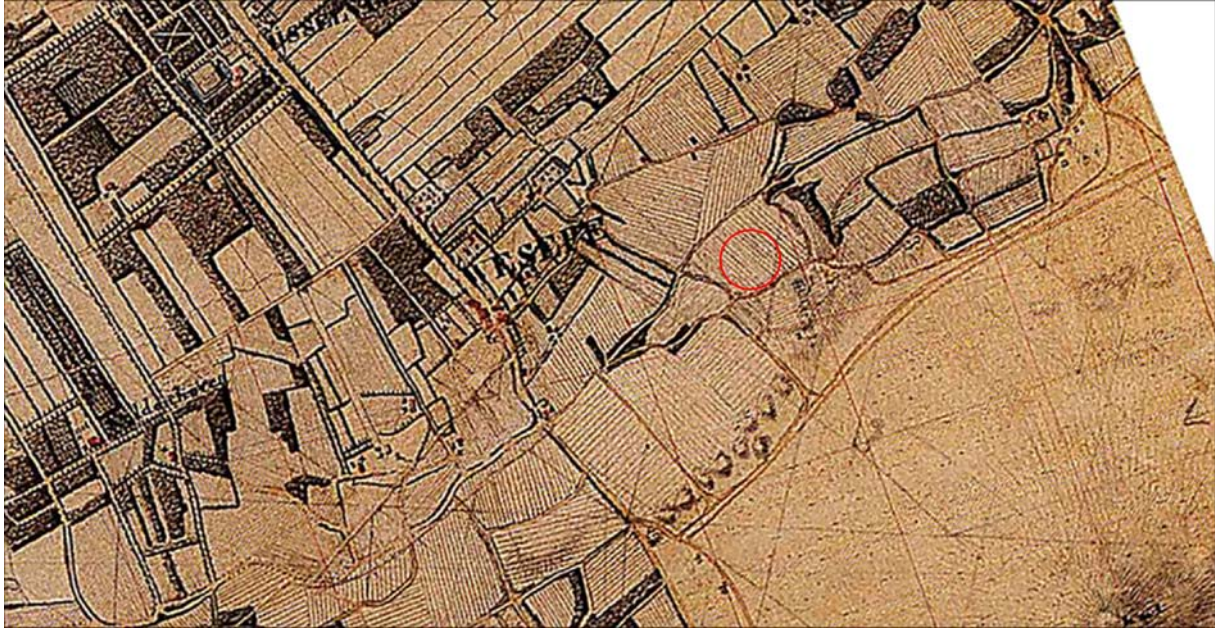
essen. Vooral door de ophoging van de akkers tot wel meer dan 1 meter zijn archeologische resten vaak goed bewaard gebleven. Er zijn in de regio veel voorbeelden voorhanden waarbij onder de enk archeologische waarden in de vorm van nederzettingen uit diverse perioden aangetroffen zijn. Daarom wordt aan deze zones met esdekken een hoge archeologische verwachting toebedeeld.

De planlocatie ligt direct ten westen van de noordelijke uitloper van de Veluwe. Door de stuwning van rivierafzettingen tijdens de voorlaatste ijstijd bestaat de bodem in de stuwwal uit een grote diversiteit aan bodemlagen. Dat is ook de reden dat de grondwaterhuishouding in dit deel verstoord is. Relatief veel water zoekt zich een weg naar de lagere delen. Het is niet voor niets dat zich in de buurt een watermolen bevindt (Molencate). Door sprengenkoppen in de lemige bodem te graven, kon het water uit de stuwwal afvoeren en via de spreng naar de molen geleid worden.

Historische kaart 1850 (Topografisch Militaire Kaart) met binnen de rode cirkel de planlocatie. Hierop zijn de waterkeringen te zien alsmede de grindgraaf.

Ten oosten van Wezep lag in 1850 in verband met de wateroverlast een kilometer lange waterkering. Later in de 19^e eeuw wordt hier schoon bronwater gewonnen. De diverse uitbraken van TBC leidde ertoe dat men behoefte had aan schoon drinkwater. Ook de naam Waterplasberg geeft aan dat er veel water werd vastgehouden in de bodem. Naast het water kon ook grind en zand gewonnen worden uit de stuwwal. Zodoende is de Veluwe een heus wingewest voor delfstoffen.

Historische kaart 1806 (Topographische Kaart van de Veluwe en Veluwezoom, M.J. De Man, 1802-1812) met binnen de rode cirkel de planlocatie. Hierop zijn de akkers en het landgoed IJsselvliet goed waarneembaar. In het iets nattere deel zijn veel houtstruwelen aangelegd.

De planlocatie raakt pas laat bebouwd en wordt pas in de jaren '70 van de vorige eeuw echt opgenomen met het dorp Wezep.

Archeologische vondsten en/of waarnemingen zijn er nagenoeg niet bekend in Wezep. Maar de twee vondsten die er uit de buurt komen, zijn wel twee belangrijke vondsten die wijzen op een continue bewoning vanuit de prehistorie tot nu. Uit een diepe afgraving (nabij De Heugte) komt een armband uit de Late Bronstijd (circa 1000 voor Chr.). Daarnaast is uit de Romeinse tijd een fibula (mantelspeld) bekend die nabij de rondweg parallel aan de A28 is gevonden.

De huidige situatie bestaat uit een groot verzorgingstehuis dat uit meerdere lagen is opgebouwd met daaraan vast een aantal aanleunwoningen. Het is te verwachten dat bij de bouw van het tehuis en de woningen de bodem flink vergraven is. Bij de Schouw in Putten (Engweg) is bij de sloop ook vastgesteld dat de bodem diep vergraven is en dat archeologische waarden niet meer te verwachten waren onder de bebouwing. Er bestaat een kans dat buiten de opstallen de bodem nog enigszins in tact is. De nieuwbouwplannen laten zien dat op de bestaande locatie van het hoofdgebouw het nieuwe gebouw zal verrijzen. Hierbij zal weinig ongeroerde grond geroerd worden. Zodoende zullen archeologische waarden ook niet verstoord worden. De kans dat archeologische waarden zullen worden aangetroffen, is klein. Daarom wordt voor deze ontwikkeling geen archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk geacht.

Voor de kavels ten westen van de nieuw op te richten hoofdmassa, waar momenteel een aantal aanleunwoningen in meerdere bouwlagen aanwezig is, zijn in de toekomst grondgebonden woningen bedacht. Voor het grootste deel zullen deze woningen gebouwd worden op de plaats van de huidige bebouwing. Omdat het niet zeker is dat ook hier de huidige bebouwing (minder volume en daardoor mogelijk andere funderingswijze) de bodem tot op het archeologische niveau heeft verstoord, wordt

nadrukkelijk gevraagd de regioarcheoloog in de gelegenheid te stellen om na de sloop van de bouwwerken op die locatie een waarneming te doen. Hiertoe is een telefoontje twee weken voor de sloop afdoende (0341-474-414). Er zijn met deze waarneming geen kosten gemoeid.

Gezien het nooit volledig is uit te sluiten dat tijdens eventueel grondverzet een 'toevalsvondst' wordt gedaan, is het wenselijk de uitvoerder van dit grondwerk te wijzen op de plicht om conform artikel 53 van de Monumentenwet 1988; Wamz 2007 hiervan zo spoedig mogelijk melding te doen bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Postbus 1600, 3800 BP Amersfoort). Een melding kan ook gedaan worden bij de regioarcheoloog (0341-474-414).